
Krigen og Guds Rige. Verdslige og religiøse Betragtninger

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Krigen og Guds Rige. Verdslige og religiøse Betragtninger

4

Krigen og Guds Rige. Verdslige og religiøse Betragtninger

Krigen og Guds Rige. Verdslige og religiøse Betragtninger

Krigen og Guds Rige.

Jp. 6/12 31

Verdslige og religiøse Betragtninger.

Af Sognepræst *Kaj Munk*.

Nu er det ikke rart at være Japaner længere; jeg ser af en Københavneravis, at et Afrustningsmøde forleden sluttede med, at Provst Hans Koch skarpt kritiserede de japanske Fordringer overfor Kina; hvad der herefter vil ske i Manchuriet, er ikke nemt at tænke sig; men mon ikke Skabhalsene skulde hen og forlige sig, nu da selve Præsten har taget Affære?

Det er selvfølgelig noget Griseri af Japanerne at ro rundt og forstyrre deres Naboer. Nu har Kineserne slaaet hinanden ihjel den sidste halve Snes Aar og var netop lige ved at holde op. Saa kommer Japanerne derover og holder Spillet i Gang. Hvad skal det til? De har jo vist, de kan godt selv. Bare man lod dem være i Fred, skulde de saamænd snart have taget fat igen, hvor de slap.

Provst Hans Koch har absolut Ret. Det er meget forkert gjort af Japanerne. Og det er modigt gjort af Provsten at staa op og sige det højlydt. I Studenterforeningens Festsal. I København. Mellem Fredsvennerne.

Japanerne bor ovre paa Øerne Jesso og Hondo og Sjikoku og hvad de nu hedder, og der kan de bare blive boende. Hvad skal vi have dem rendende efter paa Fastlandet?

Nu er der ganske vist nogle, der fortæller, at Japanerne formerer sig. Det skal være en gammel Tradition i den Familie. Og skønt der af og til bliver serveret et meget kraftigt Jordskælv for dem, slaar det alligevel ikke til. Rent ud sagt, det skal ikke udelukkende skyldes Troidetrang til at lugte Kineserblod, at Japanerne sætter over Strædet; nej, det skal ligefrem knibe med at faa Plads paa Øerne. Og de vil forbistret nødigt plumpe i Vandet. Saa er det, de gaar om Bord i Kanoerne. Det er som sagt højst beklageligt og virker yderst pinligt; men hvilket Raad mon Provsten egentlig vil give dem, naar han er færdig med sin skarpe Kritik? Gaar hans Kristendom saa vidt, at han vil aabne Danmark for dem, fordi det kniber for os at faa brugt vor Arbejdsløshedsunderstøttelse? Ja, hvad vil han? Importere Japanere? Eller eksportere Thit Jensen til Japan? Og hvad saa i Ventetiden, indtil hendes Virksomhed sætter kendelig Frugt?

Nu er Sandheden den, at Hans Koch virkelig er en hæderlig og uforfærdet Mand. Den Dag, Bolshe-vikerne indtager Danmark, vil han blive en af de første af os Præster, der dingler i Tarmene. Nu har han forset sig paa Krigen. Og saa maa det ud. Om han saa skal staa sammen med en af Agnes Henningeens gamle Ministre (var det ikke hende, der skaffede ham en Bøde for en amok Anmeldelse af en af hendes Bøger?), saa maa det ud.

Endvidere er han af den overprofetiske Formening, at vil man løbe Storm mod en Mur,

skal man bare lukke Øjnene og styrte frem, til man knalder Hovedet imod. Saa dratter man om med en Hjernerystelse, og Muren knejser fastere end nogen Sinde. Men man ligger der altsaa med sin gode Samvittighed, at man har gjort sin Pligt. Og saa med sin Hjernerystelse.

Krigen er Djævelens Værk. Som Kristen forsager jeg Djævelen og alt hans; ergo kan jeg intet have med Krig at bestille. Saadan slutter Hans Koch. Hvad ganske vist kommer Japanerne mindre ved, saa sandt man, hvad man ellers vil sige dem paa, dog ikke kan beskylde dem for Kristendom.

Men saa logisk og ligetil er Verden kun indrettet i Dogmatikkerne. Krigen er en Gru og en Pine, det ved vi; men om den i sidste Instans er Rangle i Satans eller Ris i Guds Haand, det ved ikke Hans Koch.

*

Krigen er en Gru og en Pine. Mere i vor Tid end før; ikke fordi Rædslerne nu er større, for det er de næppe. Trods alle Giftgas- og Sprængstofopfindelser mangler Elendigheden dog den kolde Grusomhed, hvormed de overvundne i forrige Tider trakteredes. Nej, men fordi Menneskehedens Nerver og Følesæt har forandret sig noget. Landsknægtglæden ved at gaa paa Landevejen ud og slaa ihjel er skrumpet overordentlig ind. Det var engang Mænds kærester Syssel at staa i Bulder og Brag, hvor det gik paa Livet løs, og vise Tapperhed, Behændighed, Raadsnarhed, Haardhed mod andre og sig selv. Saadan er det ikke mere. Nu er vi blevet kloge og foretrækker Spændingen uden Risikoen: Fodbold, Bridge. Kun Kvinderne drager stadig i Felt og døger afsindige Pinsler og sætter Livet paa Spil for Slægtens Trivsel og stadige Bestaaen.

Dette mere end noget andet gør Krigen saa pinefuld: at ingen deltager i den, uden fordi Nødvendigheden er over ham. Men dermed er ogsaa sagt, at det er for letkøbt at definere Krigen som Menneskehedens store Syndefald. For hvem vil den? For Alvor, naar det rigtig kommer til Stykket? Ingen. Og dog er den der. Som en Skæbne.

Og det er da ogsaa kun saadan, Krig kan forsvares, ja, at Krig i vor Tid kan bæres: at tro, at den er ikke blot Synd og Galskab, men Skæbne, noget uundgaaeligt, noget nødvendigt, Lidelsen, der er Forudsætning for Liv og Trivsel; og denne Tro lader sig ikke vælte af al Jammeren og Smerten, for den forstaar dog, at Lidelse skal gøre ondt, for ellers var det jo ikke Lidelse.

Om der saa kan komme en Tid, da Fødsel kan ske uden Smerte, det ved jeg ikke; maaske; men noget i mig hvisker, at kommer den, bliver det vel en behagelig, men ogsaa en fattig Tid.

*

Det var nu rent verdslige Betragtninger. Religiøst kunde man spørge disse amokke Fredsentusiaster: Hvem har fortalt Jer, at Krig under enhver Form er Djævelskab, idel Djævelskab ?

Fra den Herre Zebaoth har I det ikke; hans Skødebarn David og senere hans Profeter var ikke bange for at støde i Basunen med al ønskelig Tydelighed. Og hans Søn Jesus, der selv slog fra sig, naar han saa det, der var ham helligt, krænkes, vides ikke at have varslet nogen afrustet Harmonitid under disse Stjerner. Hans Program byder paa Krige og Rygter

om Krige, til "Luren gjalder for sidste Gang".

Og hvad angaar det Rige, han har stiftet hernede, da er Grundloven for det: "Du skal elske Herren din Gud af dit ganske Hjerte og din Næste som dig selv." Hvordan den skal efterleves i alle mulige praktiske Forhold, eksisterer der ingen alfabetisk Fortegnelse for. Det er et højt kristeligt Ideal at sige: "Min Gud forbyder mig at drage ud til Drab" og saa falde for Kuglen paa Grund af sin Lydighedsvægning mod Kejseren. Men det er et lige saa højt kristeligt Ideal, som Tennyson har skildret i disse Ord:[1]

"I have fought for Queen and Faith like a valiant man and true;
I have only done my duty, as a man is bound to do;
With a joyfull spirit I Sir Richard Grenville die!"
And he fell upon their decks, end he died.

Min Gud byder mig nu at gaa i Kamp (Angreb eller Forsvar) for mit Hjem, min Slægt, dem før mig og dem efter mig. Vel! Jeg gaar.

*

Det er i sin Orden, at der er Mennesker, der er blevet rystet over den Verdensbrand, de kom til at opleve, og nu bare beder til, at den aldrig skal gentage sig. Men det er ikke i sin Orden, at mange af disse Mennesker tillader sig den Enfoldighed at mene, at det gavner Freden, at den gøres til en Sag, en Fredssag. Et Maal, et Ideal er først forkludret og forsimplet, naar det er lavet om til en Sag, der kan afstedkomme en Forening, som vælger en Bestyrelse, der konstituerer sig med en Formand og en Sekretær, som interviewes i Bladene og selv fabrikerer Tryksager og kalder til Kæmpemøder og vedtager! Resolutioner med Akklamation og afsender Telegrammer - og som saa Pokker har taget, den Dag det for Alvor gaar løs.

Du skal elske Herren din Gud af dit ganske Hjerte og din Næste som dig selv. Det er Grundloven i Guds Rige. For dens Efterfølgelse i Praxis er der kun udstedt et Cirkulære, og det hedder: Det er ikke raadeligt for et Menneske at handle mod sin Samvittighed.

Det var fortjenstfuldere for Provsterne i Kristi Kirke at henlede Opmærksomheden paa dette hellere end at blande sig i Verdenspolitikken.

Hansk Kochs Svar og Kaj Munks Gensvar se Jp. 15/12 1931.[2]